

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/66/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2317205281
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2317205281.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Jozef Mačej a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci žalobcov: 1. G. M., narodená X.X.XXXX, bytom J. XX, V., 2. E. M., narodený XX.X.XXXX, bytom J. XX, V., obaja zastúpení: Čibrik & Blazsek advokátska kancelária s.r.o., IČO 46 255 010, so sídlom Hlavná 14, Šaľa, proti žalovanému: DPS financial consulting, s. r. o., IČO 46 713 930, so sídlom Tamaškovičova 17/2742, Trnava, zastúpený: PETKOV & Co s. r. o., IČO 50 430 742, so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, o určení, že záložné právo nie je, o zaplatenie 14.499,28 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 10C/16/2017-342 zo dňa 14.12.2021 vo výroku 1. a 6. a o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 10C/16/2017-342 zo dňa 14.12.2021 vo výroku 3., 5. a 6., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 1. vo veci samej mení tak, že určuje, že na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v okrese Galanta, v obci V., katastrálne územie V., zapísaných Okresným úradom, katastrálnym odborom, na Liste vlastníctva č. XXX ako stavba rodinný dom súpisné číslo XX postavený na parcele registra „C“ č. 2039/7 v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „C“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvoría, o výmere 554 m² v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „C“ č. 2039/22 - záhrady, o výmere 454 m² v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „E“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvoría, o výmere 92 m² v podiele 1/2 a 1/2, nie je záložné právo žalovaného.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 3. vo veci samej potvrdzuje.

III. Odvolací súd odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku 5. o vyrubení súdneho poplatku odmieta.

IV. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 6. o náhrade trov konania ruší a vec mu v zrušenom rozsahu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví v spojení s opravným uznesením č. k. 10C/16/2017-398 zo dňa 24.6.2022 súd prvej inštancie výrokom 1. žalobu zamietol, výrokom 2. konanie v časti zrušenia záložného práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese Galanta, v obci V., v katastrálnom území V., zapísané Okresným úradom Galanta - katastrálny odbor na LV č. XXX, ako: rodinný dom so súpisným číslom XX, druh stavby 10, ktorý je postavený na pozemku - parcele C-KN parcela číslo 2039/7, v podiele 1/2 a 1/2, pozemok - parcela C-KN parcela číslo 2039/7, druh pozemku zastavané plochy a nádvoría o výmere 554 m², v podiele 1/2 a 1/2, pozemok - parcela C-KN parcela číslo 2039/22, záhrady o výmere 454 m² v podiele 1/2 a 1/2, pozemok - parcela E-KN parcela číslo 2039/7, druh pozemku zastavané plochy a nádvoría o výmere 92 m², v podiele 1/2 a 1/2, v prospech žalovaného zastavil, výrokom 3. vzájomnú žalobu zamietol, výrokom 4. konanie v časti úrokov a úrokov z omeškania nasledovne: v časti úrokov

vo výške 8,95 % ročne zo sumy 1 200 eur za obdobie od 22. marca 2019 do zaplatenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1 200 eur za obdobie od 22. marca 2019 do zaplatenia, v časti úrokov vo výške 8,95 % ročne zo sumy 1 300 eur za obdobie od 05. novembra 2019 do zaplatenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1 300,-eur za obdobie od 05. novembra 2019 do zaplatenia, v časti úrokov vo výške 8,95 % ročne zo sumy 3 000 eur za obdobie od 13. februára 2020 do zaplatenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3 000 eur za obdobie od 13. februára 2020 do zaplatenia zastavil, výrokom 5. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vzájomnú žalobu vo výške 799,50 eur Slovenskej republike na účet tunajšieho súdu do troch dní od právoplatnosti rozsudku a výrokom 6. rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie v napadnutých výrokoch odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 3, § 100 ods. 1, § 101, § 103 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2, 3 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vo vzťahu k napadnutým výrokom vo veci samej vychádzal zo skutkových zistení, že žalobcovia s právnym predchodcom žalovaného uzatvorili zmluvu o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou 5. decembra 2005. V zmysle zmluvy banka poskytla žalobcom úver vo výške 500.000 Sk s úrokom, stanovenú ako súčet základnej sadzby pre spotrebné úvery a prirážky 3 % ročne s tým, že prirážka sa nebude meniť počas trvania celého úverového vzťahu a výsledná úroková sadzba ku dňu podpísania zmluvy predstavuje 7,30 % ročne. Dlužníci sa zaviazali zabezpečiť pohľadávky banky predmetnou nehnuteľnosťou. Súčasne sa zaviazali splácať úver v 240-imi splátkami a v prípade riadneho nesplácania úveru sa zaviazali splácať aj úrok z omeškania vo výške 8 % ročne. Ročná RPMN v dobe uzatvorenia zmluvy bola 3,37 % s tým, že v prípade zmeny výšky úrokovej sadzby alebo poplatkov dôjde aj k zmene RPMN. V zmysle článku 7. bodu 2 písm. e) pri podstatnom porušení zmluvných povinností je banka oprávnená vyhlásiť úver (alebo jeho časť) za splatný vrátane úrokov a poplatkov jednorázovo pred termínom splatnosti. V zmysle Dodatku uzatvoreného 16. júna 2008 sa banka zaviazala dlžníkom vyplatiť bezúčelový úver v sume 26.000 eur v zmysle Dodatku č. 2 z 23. apríla 2010 sumu 510 eur. Banka 28. decembra 2015 vyzvala žalobcov na zaplatenie dlhu vo výške 922,30 eur najneskôr do 15 dní od doručenia tejto výzvy, nakoľko neuhradili viac ako tri splátky s upozornením, že v prípade nevyrovnania záväzkov po lehote stanovenom termíne bude úver vyhlásený za predčasne splatný. Žalobca v 2. rade výzvu osobne prevzal 13. januára 2016 a žalobkyňa v 1. rade si zásielku neprevzala v odbernej lehote. Banka 6. februára 2016 vyhlásila úver za predčasne splatný, pričom oznámenie žalobkyňa v 1. rade si osobne prevzala 11. februára 2016 a žalobca v 2. rade si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Vyhlásením úveru za predčasne splatný banka oznámila žalobcom, že vyhlásila predčasnú splatnosť celého úveru vrátane úrokov a poplatkov a účinnosť vyhlásenia úveru za predčasne splatný nastáva v 10-ty deň doručenia výzvy. Súčasne vyzvala žalobcov, aby celý záväzok zmluvy vo výške 12.779,73 eur zaplatili, ktorý záväzok istiny úveru od 4. februára 2016 do zaplatenia predstavuje istinu vo výške 12.068,19 eur, úroky vo výške 676,52 eur, úroky z omeškania vo výške 5,89 eur, poplatky vo výške 29,13 eur.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie vo vzťahu k napadnutým výrokom vo veci samej tým, že úverovou zmluvou medzi stranami vznikol spotrebiteľský vzťah, pretože pri uzatváraní zmluvy na jednej strane vystupovala banka ako dodávateľ, ktorá konala v rámci svojej obchodnej činnosti a na druhej strane spotrebiteľa, ktorí sú fyzickými osobami a nekonali v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Banka a žalobcovia spolu s úverovou zmluvou uzavreli aj záložnú zmluvu. Banka v súlade so zákonom zosplatnila úver, keď výzva obsahovala údaj o dlhu vo výške 922,30 eur, ktorá sa však nezaplatením dlhu úročila a predmetná suma sa zvyšovala, pričom v čase zaslania výzvy, výzva nemohla obsahovať postúpenú sumu z dôvodu, že v čase zaslania výzvy banka nemohla mať vedomosť o celej sume, ktorá tvorila predmet postúpenia pohľadávky. Banka je podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách oprávnená postúpiť celú pohľadávku zodpovedajúcemu záväzku, z ktorého čo i len časťou je dlžník v omeškaní. V prejednávanom prípade sa pohľadávka stala splatnou 20. októbra 2015 a premlčacia doba začala plynúť 21. októbra 2015. Návrh na výkon záložného práva bol podaný pred 24. novembrom 2016, čo viedlo súd prvej inštancie k záveru, že záložné právo nie je premlčané. Premlčacia doba vo vzťahu k uplatnenej pohľadávke na zaplatenie sumy 14.499,28 eur s príslušenstvom

začala plynúť 21. októbra 2015 a uplynula 21. októbra 2018. Vzájomnú žalobu žalovaný na súd prvej inštancie podal 6. februára 2019, to znamená po uplynutí premlčacej doby. Z dôvodu premlčania súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalovaného zamietol.

5. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť Slovenskej republike na účet tamojšieho súdu súdny poplatok vo výške 799,50 eur podľa zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, položka a) (6 % zo sumy 14.499,28 = 869,50 - 70 za elektronické podanie vzájomnej žaloby).

6. Súd prvej inštancie žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože obidve strany mali čiastočný úspech.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch 3., 5. a 6. podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), c), f), h) Civilného sporového poriadku. Žalovaný v odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie prihliadol na námietku premlčania, ktorá bola vznesená zo strany advokáta žalobcov v rozpore so zákonnou koncentráciou konania (§ 153 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Keďže tak urobil, porušil tým na neprospech žalovaného zásadu rovnosti strán a kontradiktórnosti konania, súd prvej inštancie nemal na vznesenú námietku premlčania prihliadať. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnomu záveru o tom, že nárok žalobcu je premlčaný, ustálil nesprávny moment zosplatnenia úveru, nesprávne ustálil, pre ktorú omeškanú splátku sa stal úver skutočne splatným, nesprávne ustálil moment počiatku a konca premlčacej doby, aplikoval normu, ktorá je v spotrebiteľských vzťahoch neaplikovateľná (§ 103 Občianskeho zákonníka), z dôvodu existencie špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie vzájomnú žalobu zamietol an bloc, hoci žalobou bolo uplatnené aj príslušenstvo istiny, ktoré bez akýchkoľvek pochybností nebolo premlčané (náklady dražby, od ktorej muselo byť upustené v roku 2017 a úroky z úveru a úroky z omeškania minimálne za obdobie od 6.2.2016 do 20.10.2018). Navyše námietka premlčania je aj nedôvodná. Premlčacia doba peňažného nároku v tomto prípade uplynula až dňa 20.2.2019. V spotrebiteľských veciach týkajúcich sa plnenia peňažného záväzku v splátkach je aplikácia § 103 Občianskeho zákonníka vylúčená, a to v dôsledku osobitnej úpravy využívania práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ktorá vychádza z § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V predmetnom prípade právny predchodca žalovaného využil svoje právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka pripisom zo dňa 6.2.2016, tento prípis zo dňa 6.2.2016 bol G. M. doručený dňa 11.2.2016 a E. M. doručený (v súlade s čl. VIII. bodom 2 Zmluvy o úvere) dňa 29.2.2016. V zmysle prípisu zo dňa 6.2.2016 nadobudlo zosplatnenie úveru účinnosť až v 10. deň od doručenia prípisu (nie momentom doručenia), ktorým bolo právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka realizované. Žalovaný je presvedčený, že úver sa stal splatným voči žalobkyni dňa 21.2.2016 a voči žalobcovi dňa 10.3.2016. Premlčacia doba vo vzťahu k nároku (istine) teda mohla uplynúť až dňa 21.2.2019, pretože práve 21.2.2016 je prvý deň, kedy sa mohol stať dlh splatný v celom rozsahu na základe účinného a skutočného využitia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka pre splátku splatnú dňa 20.11.2015. Dňa 20.2.2016 totiž uplynula 3-mesačná lehota omeškania žalobcov so splátkou splatnou dňa 20.11.2015 a práve dňa 21.2.2016 mohlo nadobudnúť (a aj nadobudlo) účinnosť zosplatnenie úveru pre túto konkrétnu splátku. Keďže žalovaný podal vzájomnú žalobu dňa 6.2.2019 (14 dní pred uplynutím premlčacej doby), tak potom vzájomnou žalobou uplatnený nárok žalovaného nie je premlčaný. Súd prvej inštancie z nepochopiteľných dôvodov an bloc zamietol aj takú časť vzájomnej žaloby (v časti týkajúcej sa príslušenstva), o ktorej nepremlčaní nemôže byť žiadnej pochybnosti. Ide o náklady spojené s uplatnením pohľadávky (náklady dražby zo dňa 8.2.2017), od vzniku ktorých do ich uplatnenia vzájomnou žalobou uplynuli len 2 roky. Zároveň súd prvej inštancie obdobne, ak mal za to, že istina je premlčaná, zamietol k nej prísluškajúce, no určite nepremlčané úroky a úroky z omeškania. V posudzovanej veci, ak by sme pripustili, že k premlčaniu istiny naozaj prišlo uplynutím dňa 20.10.2018 (či žalovaný vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu samozrejme vylučuje), tak potom prihliadajúc na deň údajného premlčania istiny (20.10.2018), ako aj prihliadajúc na deň podania vzájomnej žaloby (6.2.2019), možno ako o nepremlčaných uvažovať o úrokoch a ostatnom príslušenstve vzniknutých za obdobie od 6.2.2016 do 20.10.2018, pretože práve príslušenstvo za toto obdobie vzniklo v čase, keď istina. Žalovaný vo vzťahu k výroku 5. namietal, že o vyrubení súdneho poplatku za žalobu nemôže rozhodnúť sudca v rozhodnutí o veci samej. Tiež žalovaný namietal, že súd prvej inštancie určil poplatkovú povinnosť žalovaného za vzájomnú žalobu v nesprávnej výške. Vecná nesprávnosť výroku 6. rozsudku odvíjal žalovaný od vecnej nesprávnosti výroku 3. rozsudku. Žalovaný navrhol, aby odvolací

súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch 1. a 6. podali odvolanie žalobcovia z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d), f), h) Civilného sporového poriadku. Žalobcovia v odvolaní uviedli, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, že banka zosplatnila úver v súlade so zákonom. Vo výzve od OTP banka, a.s., ktorá bola v tomto prípade veriteľom, neboli vyzvaní žalobcovia k zaplateniu celej pohľadávky z úverovej zmluvy, ktorú následne OTP banka, a.s. zosplatnila a spolu so záložným právom postúpila na žalovaného. OTP banka, a.s. vyzvala žalobcov len k úhrade sumy vo výške 922,30 eur. V zmysle ustálenej súdnej praxe teda možno konštatovať, že nesplnenie ktorejkoľvek podmienky uvedenej v § 92 ods. 8 zákona o bankách pri uzatváraní zmluvy o postúpení pohľadávky medzi bankou a treťou osobou má za následok neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Na základe vyššie uvedeného mali žalobcovia za to, že na žalovaného neprešla samotná obligačná pohľadávka, čím nemohlo na neho prejsť ani záložné právo. Vo vzťahu k premlčaniu záložného práva súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnemu právnemu posúdeniu, keď konštatoval, že návrh na výkon záložného práva bol podaný pred dňom 24.11.2016, čo znamená, že záložné právo nie je premlčané. Veriteľ si prostredníctvom inštitútu dobrovoľnej dražby uplatnil výkon záložného práva dňa 24.1.2017, od ktorého následne upustil dňa 8.2.2017. Vzhľadom na povahu záložného práva a rôzne spôsoby jeho výkonu a rôznu zákonnú úpravu, v prípade dobrovoľnej dražby sa neuplatňuje právo na súde a ani na žiadnom inom orgáne, ale postupom upraveným priamo v zákone č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a záložné právo sa vykonáva na konkrétnej dobrovoľnej dražbe, ktorá sa koná na zmluvnom základe medzi navrhovateľom a dražobníkom. Preto až samotným kolom dražby dochádza k riadnemu pokračovaniu výkonu záložného práva. Ak k takémuto výkonu záložného práva nedošlo, t. j. po upustení od dobrovoľnej dražby zo dňa 8.2.2016 nedošlo následne k pokračovaniu realizácie záložného práva, právo na výkon záložného práva sa premlčuje. K upusteniu od dobrovoľnej dražby došlo dňa 8.2.2017, t. j. od nasledujúceho dňa plynula premlčacia doba ďalej. Z uvedeného je zrejmé, že právo na výkon záložného práva je premlčané, pričom žalobcovia námietku premlčania riadne vzniesli a na nej aj naďalej zotrvávajú. Z uvedeného dôvodu je nárok žalobcov dôvodný a výrok 1. napadnutého rozsudku, ktorým súd žalobu zamietol, je nesprávny. Žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že odvolacie námietky žalobcov sú nedôvodné. V predmetnom prípade banka prípismi zo dňa 28.12.2015 označenými ako „Posledná výzva pred zosplatnením“ žalobcov vyzvala na zaplatenie časti ich peňažného záväzku z úverovej zmluvy v rozsahu 922,30 eur. Nakoľko dňa 24.10.2016 omeškanie žalobcov aj napriek tejto výzve trvalo nepochybne dlhšie ako 90 dní (posledná platba zo strany žalobcov bola bankou prijatá dňa 17.7.2015), bola banka oprávnená na žalovaného postúpiť celú pohľadávku (nielen tú časť, ktorej sa týkala výzva z 28.12.2015) zmluvou o postúpení pohľadávok. Podmienky zákona o bankách vyplývajúce z jeho ustanovenia § 92 ods. 8, nevyhnutné na platné postúpenie pohľadávky banky na iného veriteľa (aj takého, ktorý nie je bankou), boli v predmetnom prípade splnené. Pokiaľ sa týka údajného premlčania záložného práva, záložné právo v posudzovanej veci určite nie je premlčané a premlčanie nie je zákonným dôvodom na určenie neexistencie záložného práva. Premlčacia doba výkonu záložného práva v trvaní 3 rokov do dnešného dňa určite nad akúkoľvek pochybnosť neuplynula a v súčasnosti spočíva. Na doplnenie uviedli, že výkon záložného práva bol započatý prípisom zo dňa 31.10.2016 a doručený žalobcom a orgánu správy katastra dňa 7.11.2016. Vzhľadom na vyššie uvedené časové súvislosti potom skutočnosti týkajúce sa začatia výkonu záložného práva nie je potrebné osobitne v tomto konaní skúmať, nakoľko nie sú spôsobilé viesť k inému záveru než tomu, že premlčacia doba záložného práva dosiaľ neuplynula a spočíva. Dôvody označené žalobcami (premlčanie zabezpečenej pohľadávky, premlčanie výkonu záložného práva) nemožno subsumovať pod niektorý z explicitne uvedených dôvodov zániku záložného práva podľa § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka a ani podľa iného osobitného predpisu, preto nebolo možné žalobe vyhovieť a určiť, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom tak, ako to správne konštatoval už súd prvej inštancie. Námietka žalobcov, že napadnutý rozsudok nie je preskúmateľný, nie je dôvodná. Žalovaný zotrval na svojom odvolacom návrhu.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - stranou, v

ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. a), b), c), d), f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku 1. vo veci samej (§ 388 Civilného sporového poriadku), pre potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku 3. vo veci samej, pre odmietnutie odvolania žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku 5. o vyrubení súdneho poplatku (§ 386 písm. c) Civilného sporového poriadku) a pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku 6. o náhrade trov konania (§ 389 písm. b) Civilného sporového poriadku) a vrátenie veci súdu prvej inštancie v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

11. Odvolací súd v prejednávanej veci v súlade s ustanovením § 382 Civilného sporového poriadku vyzval strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 53 ods. 9, § 565, § 121 ods. 3, § 110 ods. 3, § 151a, § 100 ods. 2, § 112 Občianskeho zákonníka, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci súdom prvej inštancie neboli použité.

12. K výzve odvolacieho súdu sa vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že súhlasia s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorým vzájomnú žalobu žalovaných o zaplatenie zamietol. Žalobcovia nevidia dôvod na aplikáciu odvolacím súdom uvedených ustanovení a domnievajú sa, že ani prípadná aplikácia predmetných ustanovení nemá vplyv na správnosť meritórneho rozhodnutia v časti zamietnutia vzájomnej žaloby, nakoľko tieto potvrdzujú tvrdenia žalobcov v celom rozsahu o nedôvodnosti nároku žalovaného. Žalobcovia zopakovali svoj odvolací návrh.

13. K výzve odvolacieho súdu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že ustanovenia § 53 ods. 9, § 565, § 121 ods. 3, § 110 ods. 3, § 151a, § 100 ods. 2, § 112 Občianskeho zákonníka sú v spore aplikovateľné. Zo záložného práva vyplýva jeho uplatňovacia povaha v zmysle ustanovenia § 102 Občianskeho zákonníka a navyše tomu podporne svedčí aj textácia zákona, a to konkrétne ustanovenie § 853 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Začatie výkonu záložného práva je potrebné písomne oznámiť dlžníkovi/záložcovi, pričom vykonať ho bez tohto oznámenia v súlade so zákonom nie je možné. Dokonca aj v prípade riadneho oznámenia začatia jeho výkonu, ho nie je možné realizovať (vykonať) okamžite, resp. súčasne s oznámením, ale až po uplynutí zákonnej lehoty 30 dní po oznámení. Keďže Občiansky zákonník spája záložné právo, resp. jeho realizáciu s pojmom uplatnenie, možno dovodiť, že oznámenie o začatí výkonu záložného práva je odrazom osobitného druhu práva (právo uplatniť výkon záložného práva), ktoré sa musí uskutočniť vo vlastnej premlčacej dobe plynúcej od splatnosti zabezpečenej pohľadávky a musí smerovať najskôr voči tretím osobám, až následne môže dôjsť k realizácii záložného práva (právo záložné právo vykonať), ktoré sa premlčuje od momentu, kedy bol výkon záložného práva uplatnený. V posudzovanej veci preto nedošlo k premlčaniu práva vykonať záložné právo, keďže zabezpečený veriteľ využil svoje právo oznámiť začatie realizácie záložného práva včas (7.11.2016). Premlčania doba výkonu záložného práva v trvaní 3 rokov do dnešného dňa nad akúkoľvek pochybnosť neuplynula a v súčasnosti spočíva. Výkon záložného práva bol započatý prípisom zo dňa 31.10.2016 a doručený žalobcom a orgánu správy katastra dňa 7.11.2016. Žalovaný zopakoval svoj odvolací návrh.

14. Žalobcovia si pôvodne žalobou zo dňa 1.3.2017 uplatnili požiadavku na určenie, že na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v okrese Galanta, v obci V., katastrálne územie V., zapísaných Okresným úradom, katastrálnym odborom, na Liste vlastníctva č. XXX ako stavba rodinný dom súpisné číslo XX postavený na parcele registra „C“ č. 2039/7, pozemok parcela registra „C“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvorja, o výmere 554 m², pozemok parcela registra „C“ č. 2039/22 - záhrady, o výmere 454 m², pozemok parcela registra „E“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvorja, o výmere 92 m² (ďalej aj „predmetné nehnuteľnosti“) neviazne záložné právo zriadené na zabezpečenie pohľadávky žalobcov voči žalovanému a požiadavku na zrušenie záložného práva na predmetných nehnuteľnostiach

v prospech žalovaného. Rozsudkom č. k. 10C/16/2017-342 zo dňa 14.12.2021 už právoplatným výrokom 2. (§ 367 ods. 2 veta prvá Civilného sporového poriadku) súd prvej inštancie konanie v časti o zrušenie záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovaného zastavil. Podaním urobeným ústne do zápisnice dňa 26.4.2018 a dňa 17.1.2019 žalobcovia prostredníctvom splnomocnenca upresnili petít žaloby a žiadali určiť, že na sporných nehnuteľnostiach záložné právo žalovaného nie je, ktorú zmenu žaloby (petítu i rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe) súd prvej inštancie pripustil uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 17.1.2019.

15. Žalovaný sa vzájomnou žalobou zo dňa 6.2.2019 domáhal uloženia povinnosti žalobcom zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 14.499,28 eur, úrok vo výške 8,95 % ročne zo sumy 12.068,19 eur od 25.10.2016 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 12.068,19 eur od 25.10.2016 do zaplataenia. Podaním zo dňa 7.2.2019 žalovaný požiadal o pripustenie zmeny vzájomnej žaloby tak, aby bola žalobcom uložená povinnosť zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 14.499,28 eur, úrok vo výške 8,95 % ročne zo sumy 12.068,19 eur od 25.10.2016 do zaplataenia, úrok z omeškania vo výške 8,00 % ročne z 12.068,19 eur od 25.10.2016 do zaplataenia, ktorú zmenu vzájomnej žaloby súd prvej inštancie nepripustil uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 30.5.2019. Rozsudkom č. k. 10C/16/2017-342 zo dňa 14.12.2021 už právoplatným výrokom 4. v spojení s právoplatným opravným uznesením č. k. 10C/16/2017-398 zo dňa 24.6.2022 súd prvej inštancie konanie v časti úrokov vo výške 8,95 % ročne zo sumy 1.200 eur za obdobie od 22. marca 2019 do zaplataenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1.200 eur za obdobie od 22. marca 2019 do zaplataenia, v časti úrokov vo výške 8,95 % ročne zo sumy 1.300 eur za obdobie od 05. novembra 2019 do zaplataenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.300 eur za obdobie od 05. novembra 2019 do zaplataenia, v časti úrokov vo výške 8,95 % ročne zo sumy 3.000 eur za obdobie od 13. februára 2020 do zaplataenia, v časti úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.000 eur za obdobie od 13. februára 2020 do zaplataenia zastavil.

16. Predmetom konania je po čiastočných zastaveniach, pripustení zmeny žaloby a po nepripustení zmeny vzájomnej žaloby požiadavka žalobcov na určenie, že na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v okrese Galanta, v obci V., katastrálne územie V., zapísaných Okresným úradom, katastrálnym odborom, na Liste vlastníctva č. XXX ako stavba rodinný dom súpisné číslo XX postavený na parcele registra „C“ č. 2039/7 v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „C“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvoría, o výmere 554 m² v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „C“ č. 2039/22 - záhrady, o výmere 454 m² v podiele 1/2 a 1/2, pozemok parcela registra „E“ č. 2039/7 - zastavané plochy a nádvoría, o výmere 92 m² v podiele 1/2 a 1/2, nie je záložné právo žalovaného a požiadavka žalovaného na zaplataenie sumy 14.499,28 eur, úroku vo výške 8,95 % ročne zo sumy 12.068,19 eur od 25.10.2016 do 21.3.2019, zo sumy 10.868,19 eur od 22.3.2019 do 4.11.2019, zo sumy 9.568,19 eur od 5.11.2019 do 12.2.2020, zo sumy 6.568,19 eur od 13.2.2020 do zaplataenia, úroku z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 12.068,19 eur od 25.10.2016 do 21.3.2019, zo sumy 10.868,19 eur od 22.3.2019 do 4.11.2019, zo sumy 9.568,19 eur od 5.11.2019 do 12.2.2020, zo sumy 6.568,19 eur od 13.2.2020 do zaplataenia. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcov i žalovaného je predmetom odvolacieho konania posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol, keď žalobu i vzájomnú žalobu zamietol.

17. Žalobcovia a žalovaný podali odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch vo veci samej z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), b), c), d), f), h) Civilného sporového poriadku.

18. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaniach žalobcov a žalovaného voči rozsudku súdu prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu zisteného v dostatočnom rozsahu súdom prvej inštancie, a preto nepovažoval za potrebné vykonané dokazovanie doplniť alebo ho zopakovať. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v odvolaniach, ktorými je viazaný. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie zistil dostatočným spôsobom skutkový stav, no vec čiastočne nesprávne právne posúdil, keď z obsahu spisu sú zrejmé všetky skutočnosti, ktoré je možné použiť pri zmene súdneho rozhodnutia. Vzhľadom na to, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dokazovania a dôvodom pre čiastočnú zmenu rozsudku súdu prvej inštancie je len rozdielne právne posúdenie otázky účinkov vznesenej námietky premlčania záložného práva, odvolací súd nepovažoval za potrebné a účelné na prejednanie odvolania nariaďovať pojednávanie, keď si to nevyžadoval ani verejný záujem (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

19. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na ktorého nesprávnosť je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Podstata tohto odvolacieho dôvodu spočíva v tom, že bol nesprávne vytvorený skutkový základ rozhodnutia, ktorá nesprávnosť je spôsobená chybným vyhodnotením vykonaných dôkazov. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

20. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ustanovenia § 191 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi. V tomto prípade odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami, tieto dôkazy správne vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal.

21. Odvolací súd konštatuje, že po preskúmaní veci nezistil skutkové vady preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie a odvolací súd nezhliadol v konaní vady, ktoré má na mysli ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku. Odvolacia námietka žalobcov a žalovaného o nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie je tak nenáležitá.

22. K odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Predovšetkým je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou o úvere medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcami ako spotrebiteľský, keďže táto zmluva spĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy označujúce jej subjekty, a to spotrebiteľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a dodávateľa (ktorý je osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti), a to aj podľa právneho poriadku platného v čase jej uzavretia (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, má prednosť pred všeobecnou úpravou, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a podľa príslušných právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa.

24. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď sa v prvom rade zaoberal splnením podmienok postúpenia pohľadávky zo Zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou číslo 017 3003 05 SU zo dňa 5.12.2005 z OTP Banka Slovensko, a.s. na žalovaného. Postúpenie pohľadávky je inštitútom, prostredníctvom ktorého dochádza v rozsahu postúpenia k zmene v subjekte záväzkového vzťahu, konkrétne k zmene v osobe veriteľa; zmena sa nedotýka práv a povinností dlžníka. Ako už bolo konštatované vyššie, bolo preto potrebné v prvom rade zaoberať sa legitímnym nadobudnutím (vo vzájomnej žalobe uplatnených práv) od pôvodného veriteľa. Zo spisu vyplýva, že svoju legitímáciu v spore (či už aktívnu vo vzájomnej žalobe a aj pasívnu v žalobe) preukazoval žalovaný súdu prvej inštancie Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 24.10.2016 uzavretou medzi OTP Banka Slovensko, a.s. s Prílohou č. 1a) a Poslednou výzvou pred zosplatnením

zo dňa 28.12.2015 adresovanou žalobcom s doručenkami. Pre posúdenie, kto je v spore vecne legitimovaný, je rozhodujúce výlučne právo hmotné. V prípade dvojstranných právnych vzťahov, v ktorých strany stoja navzájom v spore, sa rozlišuje vecná legitimácia aktívna (na strane žalobcu) alebo pasívna (na strane žalovaného). Z hľadiska vecnej legitimácie je teda podstatné, že ten, kto žaluje, je aj v skutočnosti podľa hmotného práva nositeľom oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitimácia), resp. ten, kto je žalovaný, je aj reálne nositeľom hmotnej povinnosti, ktorá je predmetom konania. V prípade, že predmet konania úzko súvisí s právnym úkonom (s platnosťou jeho ustanovenia z dôvodu neprijateľnej podmienky), je vecne legitimovaný predovšetkým ten, kto je účastný tohto právneho úkonu.

25. „Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitimácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitimácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitimácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitimácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 192/2004 z 1.7.2008).“

26. Podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o postúpení (ďalej aj „zákon o bankách“), ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

27. „Podmienky podľa § 92 ods. 8 vety prvej zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie (je zakázané). Nerešpektovanie takejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 O. z.) (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2017 z 28.3.2018).“

28. „Zákon č. 483/2001 Z. z. je kľúčovým právnym predpisom upravujúcim činnosť bánk, ktorého § 92 ods. 8 zároveň veľmi presne upravuje, za akých okolností môže banka postúpiť pohľadávku z úveru na inú banku a tiež aj na tretiu osobu, a to aj na osobu bez bankovej licencie a bez súhlasu dlžníka. V zmysle § 92 ods. 8 vyššie citovaného zákona, banka musí pre platné postúpenie pohľadávky splniť nasledovné podmienky: a/ musí písomne vyzvať svojho klienta, aby dlh zaplatil a b/ ak je napriek písomnej výzve klient v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, môže banka postúpiť pohľadávku uplynutím uvedených 90 dní. Postúpenie pohľadávky banky v rozpore s uvedenými zákonnými podmienkami je absolútne neplatným právnym úkonom (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/92/2018 z 20.11.2019).“

29. Posúdenie splnenia podmienok na postúpenie pohľadávky bankou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách je nevyhnutné pre vyhodnotenie právneho úkonu postúpenia z hľadiska jeho platnosti, resp. absolútnej neplatnosti, čo má priamy vplyv na posúdenie vecnej legitímácie postupníka v prejednávanej veci, teda na výsledok samotného sporu. V zmysle citovaného ustanovenia tak predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu je (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka), z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil a druhou nepretržite viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. V danom prípade z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný preukázal, že v čase, kedy mala byť pohľadávka OTP Banka Slovensko, a.s. voči žalobcom postúpená na neho (24.10.2016), boli podmienky postúpenia podľa ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách splnené. Žalovaný v konaní predložil výzvy OTP Banka Slovensko, a.s. zo dňa 28.12.2005 adresované žalobcom spolu s dokladmi o ich doručení žalobcom, ktoré sa týkali splácania úveru zo Zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou číslo 017 3003 05 SU zo dňa 5.12.2005, keď ku dňu 26.12.2015 predstavovala dlžná čiastka sumu 922,30 eur, na zaplatenie ktorej sumy boli žalobcovia uvedenými výzvami vyzvaní. Žalobcovi 2. bola uvedená výzva doručená do vlastných rúk dňa 13.1.2016 a žalobkyni 1. bola uvedená výzva doručená posledným dňom odbernej lehoty dňa 19.1.2016 (Článok VIII. bod 2. Zmluvy o bezúčelovom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou číslo 017 3003 05 SU). Následne bola dňa 24.10.2016 uzavretá Zmluva o postúpení pohľadávok medzi OTP Banka Slovensko, a.s. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, ktorá zmluva o postúpení bola uzatvorená po 286 dňoch od doručenia uvedenej výzvy žalobcovi 2. a po 280 dňoch od doručenia uvedenej výzvy žalobkyni 1., čo dokazuje, že bola zachovaná lehota 90 kalendárnych dní omeškania žalobcov so splnením peňažného záväzku voči banke pred postúpením pohľadávky. Žalovaný teda preukázal, že pohľadávka voči žalobcom bola v čase jej postúpenia na žalobcu spôsobilá na postúpenie v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. V dôsledku toho možno považovať za dokázané, že toto postúpenie je platné a že žalovaný vstúpil do právnej pozície doterajšieho veriteľa OTP Banka Slovensko, a.s., ako správne uzavrel súd prvej inštancie v preskúmanom rozsudku.

30. Nenáležitá je potom odvolacia argumentácia žalobcov, že neboli splnené podmienky k postúpeniu pohľadávky v prejednanom prípade, nakoľko neboli vyzvaní k zaplateniu celej pohľadávky zo zmluvy o úvere, ale len k úhrade sumy 922,30 eur. Ak sa v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách hovorí o omeškaní so splnením čo i len časti peňažného záväzku dlžníka, za predpokladu nevyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru ku dňu výzvy, týmto peňažným záväzkom, na splnenie, ktorého je klient vyzvaný, môžu byť len nezaplatené splátky úveru ku dňu realizovania výzvy. Z citovaného ustanovenia nevyplýva záver, že by bola banka oprávnená postúpiť len tú časť peňažného záväzku, s ktorou je dlžník v omeškaní. Odvolací súd je toho názoru, že banka je podľa citovaného ustanovenia oprávnená postúpiť celú pohľadávku zodpovedajúcu záväzku, z ktorého čo i len časťou je dlžník v omeškaní. Samotný jazykový výklad tohto ustanovenia svedčí proti záveru, že by celá postupovaná pohľadávka musela byť v čase jej postúpenia splatná. Týmto záverom neodporujú ani závery uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2017. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že OTP Banka Slovensko, a.s. bola oprávnená postúpiť celú svoju pohľadávku voči žalobcom (ktorá je predmetom tohto sporu) na žalovaného po tom, keď žalobcovia boli napriek písomnej výzve banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením časti svojho peňažného záväzku voči banke.

31. Zásadnou pre ďalšie posúdenie veci bolo vyriešenie otázky, pre nezaplatenie ktorej splátky nastala strata výhody splátok v súdenom spore a v nadväznosti na to vyriešenie otázky, či je dlh žalobcov zo zmluvy o úvere premlčaný. Vo vzťahu k uvedenému bolo podstatou odvolacej argumentácie žalovaného, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil začiatok plynutia premlčacej doby. Vychádzajúc z obsahu podaného odvolania žalovaného, žalovaný spája počiatok plynutia premlčacej doby s uplynutím troch mesiacov od omeškania splátky úveru splatnej dňa 20.11.2015. Zastáva tak názor, že všeobecná premlčacia doba troch rokov začala plynúť dňom nasledujúcim po uplynutí troch mesiacov od omeškania splátky, pre ktorej nezaplatenie pristúpil veriteľ k vyhláseniu okamžitej splatnosti úveru (v prejednávanej veci odo dňa 20.11.2015).

32. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

33. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

34. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

35. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

36. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

37. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobcami je vzťahom spotrebiteľským tak, ako už bolo konštatované vyššie. Odvolací súd v tejto súvislosti ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

38. V konaní nebolo sporné, že nárok uplatnený vzájomnou žalobou vychádzal z práva žalovaného na úhradu záväzku žalobcov zo zmluvy úveru v dôsledku, že došlo zo strany veriteľa k predčasnemu zosplateniu úveru. Pokiaľ teda z právneho úkonu, ktorým došlo zo strany právneho predchodcu žalovaného k uplatneniu práva podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka nebolo možné zistiť, pre ktorú splátku došlo k zosplateniu úveru, treba vychádzať z toho, že veriteľ mohol pristúpiť k zosplateniu len za podmienok podľa ustanovenia § 565 v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ako uviedol správne súd prvej inštancie.

39. Zo skutkových zistení vyplynulo, že žalobcovia sa na základe zmluvy o úvere zaviazali splácať úver právnemu predchodcovi žalovaného v dohodnutých mesačných splátkach počnúc dňom 20.12.2005 a končiac dňom 20.12.2025, s termínom splátky vždy k 20. dňu v mesiaci. Žalobcovia nesplácali úver podľa dohodnutých podmienok. Právny predchodca žalovaného výzvami zo dňa 28.12.2015 vyzval žalobcov na úhradu dlžnej čiastky z úveru, ktorej výška ku dňu 26.12.2015 bola 922,30 eur, najneskôr do 15 dní od doručenia tejto výzvy, pričom výzvy obsahovali aj upozornenie, že v prípade nevyrovnania záväzkov po lehote splatnosti v stanovenom termíne, vyhlási úver za predčasne splatný. Dlžná suma 922,30 eur predstavovala 3 splátky úveru nezaplatené ku dňu uvedenej výzvy (28.12.2015), čo znamená nezaplatené splátky v mesiaci október - december 2015. Právny predchodca žalovaného výzvami zo dňa 6.2.2016 oznámil žalobcom, že vyhlásil predčasnú splatnosť úveru, ktorá predčasná splatnosť úveru nastáva v 10. deň odo dňa doručenia tejto výzvy. Právny predchodca žalovaného zároveň vyzval žalobcov na úhradu dlžnej sumy vo výške 12.779,73 eur. Z vykonaného dokazovania potom vyplynulo, že žalovaný uplatnil svoje právo na zaplatenie celého dlhu pre nezaplatenie splátky spotrebiteľského úveru splatnej dňa 20.10.2015 a veriteľ predčasne zosplatal spotrebiteľský úver výzvou zo dňa 6.2.2016, z ktorých skutočností vychádzal aj súd prvej inštancie (odsek 32. rozsudku súd prvej inštancie). Odvolací súd vychádzajúc z právnej úpravy dospel k záveru, že k uplatneniu práva žalovaného podľa ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka v predmetnej veci mohlo dôjsť len pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.10.2015 (splátka pre ktorej nezaplatenie za súčasného dodržania § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka mohlo dôjsť k zosplateniu výzvou zo dňa 6.2.2016). Správne bola súdom prvej inštancie identifikovaná splátka, pre ktorú došlo k zosplateniu celého úveru.

40. Ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka rešpektuje zásadu zmluvnej voľnosti občianskoprávných vzťahov, ktorá umožňuje, aby sa zmluvné strany dohodli aj na splnení dlhu plnením v splátkach. Zákon stanovuje, kedy v prípade dohody o plnení v splátkach začína plynúť premlčacia doba jednotlivých

splátok a to tak, že jednotlivé splátky sa premlčujú samostatne (premlčacia doba jednotlivých splátok začína plynúť odo dňa zročnosti jednotlivej splátky). Ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka treba vykladať i vo väzbe na právne dôsledky uvedené v ustanovení § 565 v spojení s ustanovením § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktoré obmedzuje veriteľa v práve požadovať splnenie celého dlhu. Nenáležitá je potom argumentácia žalovaného v odvolaní, že aplikácia ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka je vylúčená v spotrebiteľských veciach. Ustanovenie § 103 Občianskeho zákonníka vo svojom texte priamo odkazuje na ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka, pričom ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka modifikuje ustanovenie § 565 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k spotrebiteľským zmluvám tak, že až po splnení podmienok uvedených v ustanovení § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nastane strata výhody splátok upravená v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka. Ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať nielen z hľadiska jazykového výkladu (vychádzajúc najmä z analýzy použitých slov, ich pôvodu, gramatických foriem, z významu slov) ale i logického (zohľadniac význam normy pomocou logických metód) i systematického (z hľadiska významu právnej normy z aspektu jej miesta v platnom právnom systéme - príslušnosti normy k určitému druhu právnych noriem a jej vzťahu k iným právnym normám). Systematický výklad vychádza pritom zo zásady, že je neprípustné vykladať len jednotlivú normu osamotene, keďže by išlo o umelú izoláciu, teda zmysel zákonného ustanovenia sa nedá určiť z jednotlivých jeho ustanovení od seba izolovaných, ale len z ich súvislostí s ostatnými. Preto izolovaný výklad zákona vykonaný žalovaným vo vzťahu plynutiu premlčacej doby v jeho odvolaní neobstojí.

41. Z ustanovenia § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh, začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Z tohto zákonného ustanovenia je tak zrejmé, že zákon viaže začiatok premlčacej doby na dátum zročnosti tej nesplnenej splátky, pre ktorej nesplnenie sa stal zročným celý dlh. Predčasné zosplatenie celého dlhu nie je povinnosťou, ale právom veriteľa, pričom veriteľ toto právo môže využiť (pri dodržaní trojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka) pri ktorejkoľvek neuhradenej splátke, teda môže zosplatiť dlh pre neuhradenie ktorejkoľvek zo splátok, ktorých splatnosť nastala aspoň tri mesiace pred vyhlásením predčasnej splatnosti dlhu. V prípade spotrebiteľskej zmluvy má dodávateľ podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka povinnosť čakať s využitím práva na predčasné zosplatenie (§ 565 Občianskeho zákonníka) ešte tri mesiace od omeškania zo splatením splátky, ale (keďže zákon nemá osobitné ustanovenia pre premlčanie takto zosplateného dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy) premlčacia doba sa v takomto prípade začína počítať odo dňa zročnosti tejto omeškanej splátky. Je pravdou, že tým zákonodarca de facto skrátil premlčaciu dobu pre takýto prípad o tri mesiace (keďže prvé tri mesiace omeškania dlžníka so splátkou dodávateľ nemôže ešte zosplatiť dlh, lebo by porušil ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka), avšak vo všeobecnosti dĺžka premlčacej doby nie je v právnom poriadku jednotná; je právom zákonodarcu stanoviť pre jednotlivé prípady premlčaciu dobu odlišne (napr. pri právach z prepravy je zákonom stanovená len jednoročná premlčacia doba) za predpokladu, že takto ustanovená premlčacia doba je dostatočná na upravenie práva, teda že takýmto stanovením premlčacej doby nedôjde k znemožneniu, resp. k podstatnému sťaženiu možnosti veriteľa uplatňovať svoje práva. Nevyhnutnosť pri nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy vyčkať tri mesiace od omeškania so zaplatením splátky v zmysle ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pred uplatnením nároku na zosplatenie celej pohľadávky podľa § ustanovenia 565 Občianskeho zákonníka, znevýhodňuje veriteľa, avšak stalo sa tak z vôle zákonodarcu za účelom ochrany slabšej strany - spotrebiteľa. V tomto prípade podľa názoru odvolacieho súdu je premlčacia doba v trvaní (de facto) dva a trištvrté roka dostatočná na to, aby veriteľ uplatnil svoj nárok na plnenie celého predčasne zosplateného dlhu na súde. Takéto právne posúdenie síce znamená skrátenie všeobecnej trojročnej premlčacej doby o tri mesiace, k tomuto skráteniu však nedochádza v dôsledku súdnej modifikácie zákonného ustanovenia, ale v dôsledku jasného znenia textu samotného ustanovenia, čo nepredstavuje narušenie princípu právnej istoty veriteľa, keďže ustanovenie § 103 druhej vety Občianskeho zákonníka jednoducho nepripúšťa iný výklad a toto ustanovenie bolo veriteľovi už od začiatku známe. Rovnakým spôsobom bola riešená táto problematika aj napr. v rozhodnutiach Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/176/2017 z 26.3.2018, sp. zn. 24Co/214/2019 z 20.5.2020, sp. zn. 25CoCsp/27/2021 z 13.10.2021, Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19CoCsp/48/2021 z 27.10.2021, sp. zn. 27CoCsp/27/2021 z 29.6.2021, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/34/2018 z 18.10.2018, sp. zn. 41Co/42/2019 z 26.6.2019, sp. zn. 13CoCsp/11/2021 z 31.8.2021, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/65/2019 z 19.6.2019, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 16Co/234/2019 z 15.12.2020, na ktoré rozhodnutia odvolací súd rovnako poukazuje a stotožňuje sa s ich závermi ohľadom začatia plynutia premlčacej doby. Odvolacia argumentácia žalobcu v tomto smere je neopodstatnená a zjavne len účelová, v snahe vyhnúť sa

negatívnym následkom aplikácie ustanovení § 101, § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka o premlčaní nároku.

42. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa ustanovenia § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon a pod sankciou neplatnosti nemožno túto dobu zmeniť ani dohodou strán, pričom jej uplynutím dochádza k právnym účinkom premlčania (strata možnosti vynúteného splnenia práva). Z hľadiska prejednávaneho sporu je premlčacia doba trojročná (§ 101 Občianskeho zákonníka) a nakoľko zo strany veriteľa došlo k vyhláseniu mimoriadnej (predčasnej) splatnosti úveru (§ 565 Občianskeho zákonníka), začala plynúť odo dňa splatnosti nesplnenej splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal zročným celý dlh (§ 103 veta druhá Občianskeho zákonníka), ktorou bola splátka zo dňa 20.10.2015. K vyhláseniu mimoriadnej (predčasnej) splatnosti úveru došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu výzvou zo dňa 6.2.2016, udialo sa tak zjavne kvôli nesplnenej splátke splatnej dňa 20.10.2015. Trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva na zaplatenie úveru tak začala plynúť dňa 21.10.2015, ktorým dňom mal veriteľ prvú objektívnu možnosť výkonu svojho práva (§ 101 Občianskeho zákonníka) a ktorej posledný deň pripadol na pondelok 21.10.2018 (§ 122 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Vzájomnú žalobu doručil žalovaný súdu prvej inštancie až dňa 6.2.2019, teda zjavne po uplynutí premlčacej doby, a preto správne súd prvej inštancie žalovanému premlčané právo nepriznal.

43. Ďalej žalovaný namietal, že súd prvej inštancie z nepochopiteľných dôvodov zamietol aj nárok na zaplatenie príslušenstva, ktoré príslušenstvo v súdenom spore predstavovalo úroky, úroky z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky, pričom žalovaný dôvodil, že medzi istinou a príslušenstvom nie je vzťah akcesority.

44. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

45. Podľa § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka úroky a opakujúce sa plnenia sa premlčujú v troch rokoch; ak však ide o práva právoplatne priznané alebo písomne uznané, platí táto premlčacia doba, len pokiaľ ide o úroky a opakujúce sa plnenia, zročnosť ktorých nastala po právoplatnosti rozhodnutia alebo po uznaní.

46. „Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu (záväzku) nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškani so splnením tohto záväzku; týmto dňom začína u tohto práva plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 157/2009 z 29.6.2010).“

47. „Úroky a úroky z omeškania sú v zmysle ustanovenia § 121 ods. 3 Obč. zák. príslušenstvom pohľadávky. Vo všeobecnosti je príslušenstvo veci charakterizované tým (pojmovými znakmi), že jedna z vecí je vecou hlavnou a druhá jej príslušenstvom (ide vždy o veci samostatné), že vlastnícky patria vlastníkovi veci, že (príslušenstvo) je určené na trvalé užívanie spolu s hlavnou vecou a že nestráca svoju povahu fyzickým odlúčením (oddelením). Úroky z omeškania sú viazané, upínajú sa k pohľadávke. Vzťah príslušenstva (úrokov) k pohľadávke treba vnímať ako vzťah vedľajší (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7MCdo/15/2011 z 27.9.2012).“

48. „Povinnosť platiť úroky a úroky z omeškania nemôže trvať dlhšie, než trvá záväzok hlavný. Splnením dlhu (záväzku) alebo jeho zánikom z iného dôvodu zaniká (končí) tiež povinnosť platiť úroky a úroky z omeškania ako vedľajší (akcesorický) záväzkový vzťah; zostáva tu len povinnosť zaplatiť dospelé úroky a úroky z omeškania. Ak dôjde k premlčaniu hlavného záväzkového právneho vzťahu, nemôže sa takýto právny následok uplynutie času nevzťahovať k záväzku vedľajšiemu (akcesorickému) (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2204/2009 z 24.11.2010).“

49. „Hmotnoprávna povaha týchto nárokov vyplýva z ich podstaty, ktorou je v spornom konaní vznik určitých nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v dôsledku správania dlžníka (§ 121 ods. 3 obč. zák.). Ako neoddeliteľné príslušenstvo vymáhanej pohľadávky zdieľajú náklady na jej uplatnenie

jej právny osud, a to rovnako v otázke premlčania (uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. z. 20 Cdo 5406/2007 z 25.8.2008).“

50. Závazkový právny vzťah, ktorého predmetom je peňažné plnenie, môže byť podľa všeobecne uznávanej právnej teórie a praxe hlavný alebo vedľajší (akcesorický). O hlavný záväzkový vzťah ide vtedy, ak smeruje jeho kauza k zaplateniu, resp. k získaniu určitej čiastky peňazí. Vedľajším (akcesorickým) peňažným záväzkovým vzťahom je mimo iného záväzok (povinnosť) dlžníka zo zmluvy alebo zo zákona zaplatiť veriteľovi úrok ako určitú pomernú časť peňažného hlavného záväzku. Úrokový peňažný záväzok môže vzniknúť len vtedy, ak bol medzi účastníkmi platne založený hlavný peňažný záväzkový právny vzťah. Úrok zo zmluvy o úvere predstavuje odmenu (odplatu) za peňažné prostriedky poskytnuté na požiadanie dlžníka podľa zmluvy o úvere. Povinnosť dlžníka zaplatiť úrok z omeškania je jedným z právnych dôsledkov omeškania dlžníka so splnením peňažného dlhu (por. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú spravidla trovy vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom konaní, musia sa týkať zročnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Príslušenstvo pohľadávky je späté s istinou, vzťah príslušenstva k pohľadávke treba vnímať ako vzťah vedľajší. Príslušenstvo pohľadávky musí vychádzať z toho istého právneho režimu a musí mu byť podriadené ako istina pohľadávky.

51. Odvolací súd sa stotožňuje so správnym záverom súdu prvej inštancie, že právo na úrok, úrok z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky žalovaný uplatnil podaním vzájomnej žaloby na súde až po uplynutí premlčacej doby, ako aj s názorom, podľa ktorého príslušenstvo pohľadávky sa posudzuje podľa toho istého právneho režimu ako samotná pohľadávka. Preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie je v súlade s doterajšou aplikačnou praxou a interpretáciou príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní príslušenstva pohľadávky. Ani odvolacie námietky a argumenty žalovaného nič nemenia na vecnej správnosti rozsudku o zmietnutí vzájomnej žaloby, nespochybňujú správnosť súdom prvej inštancie hodnotenia vykonaných dôkazov, zistených skutočností alebo spôsobu právneho posúdenia prejednávanej veci vzájomnej žaloby, vrátane otázky premlčania pohľadávky s príslušenstvom a neodôvodňujú iné rozhodnutie v danom spore v prospech žalovaného.

52. Účinným vznesením námietky premlčania v súdnom konaní dochádza k zániku nároku, t. j. subjektívne právo veriteľa prestáva byť súdne vymáhateľné (i keď naďalej trvá ako naturálne právo). Tento účinok sa prejaví nielen vo vzťahu k pohľadávke ale aj k jej príslušenstvu predstavujúcemu zmluvný úrok, či úrok z omeškania. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky patria rovnako medzi príslušenstvo pohľadávky, teda (ako už bolo konštatované) predstavujú len záväzok vedľajší a akcesorický, ktorého osud je závislý na osude istiny pohľadávky. Preto konečný záver o žalovanom príslušenstve pohľadávky možno urobiť až v závislosti na rozhodnutí o tom, či (prípadne z akého právneho titulu) sa priznáva pohľadávka. Vzhľadom k uvedenému je odvolací súd toho názoru, že ak zákon neurčuje niečo iné, zdieľa príslušenstvo pohľadávky osud (právny režim) samotnej pohľadávky (istiny). Pokiaľ dôjde k premlčaniu hlavného záväzkového právneho vzťahu, nemôže sa takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať k vedľajšiemu záväzku (akcesorickému). Ak teda nie je možné v dôsledku premlčania pohľadávku v súdnom konaní priznať, nie je možné priznať ani jej príslušenstvo. V súdnom spore premlčacia doba uplatnenej pohľadávky uplynula a dlžníci (žalobcovia) počas konania vzniesli námietku premlčania, potom nemožno veriteľovi (žalovanému) priznať premlčané právo na úrok, úrok z omeškania, náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Súd prvej inštancie správne rozhodol, keď vzájomnú žalobu zamietol z dôvodu premlčania uplatnených práv.

53. Napokon predmetom sporu zostala otázka premlčania záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam, keď súd prvej inštancie žalobu o určenie, že záložné právo nie je zamietol dôvodiac, že premlčacia doba pohľadávky začala plynúť 21.10.2015 a návrh na výkon záložného práva bol podaný 24.11.2016, teda záložné právo nie je premlčané. Žalobcovia nesúhlasili s týmto záverom súdu prvej inštancie, v konaní pred súdom prvej inštancie, i v odvolaní, argumentovali tým, že z dôvodu uplynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby od splatnosti úveru ako hlavného záväzkového vzťahu, uplynula aj všeobecná trojročná premlčacia doba pre záložnú zmluvu ako vedľajší záväzkový vzťah.

54. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

55. Podľa § 151j Občianskeho zákonníka, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona, alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak (ods. 1). Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná (ods. 2).

56. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

57. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. To platí aj o práve, ktoré bolo právoplatne priznané a pre ktoré bol na súde alebo u iného príslušného orgánu navrhnutý výkon rozhodnutia.

58. Spornou a odvolaním žalobcov nastolenou otázkou bolo premlčanie záložného práva viazuceho na nehnuteľnostiach žalobcov v prospech žalovaného. V tejto súvislosti odvolací súd pripomína, že otázka premlčania samotnej pohľadávky zo zmluvy o úvere zabezpečenej záložným právom bola súdom prvej inštancie vyriešená správne, ako je uvedené vyššie. K uvedenému ešte odvolací súd uvádza, že záložné právo má subsidiárnu a akcesorickú povahu, svojou povahou a funkciou slúži na zabezpečenie záväzku (R 98/2000 NS SR sp. zn. 2Cdo/71/1999). Akcesorita záložného práva sa v celom rozsahu vzťahuje nielen na existenciu a vznik záložného práva, ale aj na jeho trvanie a zánik, vrátane následkov spojených so vznesením námietky premlčania. Ak je teda nesporné, že pohľadávka, ktorá je zabezpečená záložným právom je premlčaná, pričom dlžník platne a účinne vzniesol námietku premlčania, v dôsledku čoho sa pohľadávka stala súdne nevymáhateľnou, je zrejmé, že sa nevymáhateľnosť hlavného záväzku (naturálna obligácia) musí preniesť vzhľadom na akcesoritu záložného práva aj na samotné záložné právo, ktoré sa rovnako mení na naturálnu obligáciu. Premlčanie hlavného záväzku má za následok úspešné uplatnenie námietky premlčania aj akcesorického záväzku, teda záväzku zo záložnej zmluvy. Opodstatneným je potom v súdenom spore záver, že záložné právo je premlčané. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnomu záveru, že záložné právo nie je premlčané.

59. „Ak sa záložný dlžník dovolal (dôvodne) premlčania záložného práva, je totiž nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Opačný názor vo svojich dôsledkoch popiera význam premlčania záložného práva a priznáva súdnu ochranu, prejavujúcu sa zamietnutím žaloby, ktorá smerovala proti výkonu premlčaného práva aj keď - ako vyplýva z ustanovenia § 100 ods. 1 vety tretej Občianskej zákonníka - premlčané právo nie je možné priznať (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/2185/2009 z 21.12.2010).“

60. Vo vzťahu k premlčaniu záložného práva súd prvej inštancie konštatoval, že obchodná spoločnosť DUPOS dražobná spoločnosť s.r.o. začala s výkonom záložného práva dňa 24.11.2016, teda pred uplynutím premlčacej doby úverovej pohľadávky, čo znamená, že záložné právo nie je premlčané. Žalobcovia namietali tento záver súdu prvej inštancie, argumentovali tým, že dobrovoľná dražba začala dňa 24.1.2017, následne bolo dňa 8.2.2017 upustené od dobrovoľnej dražby, t. j. od nasledujúceho dňa plynula premlčacia doba ďalej.

61. „Ak uplatní veriteľ právo na príslušnom orgáne v čase stanovenom právnym predpisom (v premlčacej dobe) dlžník nemôže úspešne voči nemu namietat premlčanie práva. V dôsledku uplatnenia práv premlčacia doba neplynie, a to po celú dobu, po ktorú konanie trvá. Po celú dobu trvania konania sa premlčanie neskončí za predpokladu, že veriteľ v začatom konaní riadne pokračuje (§ 112 OZ). Občiansky zákonník v ustanovení § 112 OZ upravuje zastavenie (spočívanie) premlčania iba v tom prípade, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje. Za uplatnenie práva, ktorého cieľom je zachovanie premlčacej doby,

je treba považovať len taký úkon oprávneného, ktorý smeruje k tomu, aby bolo rozhodnuté o existencii daného práva (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/47/2018 z 26.6.2019).“

62. So záverom súdu prvej inštancie uvedeným v preskúvanom rozsudku (odsek 35.), že záložné právo nie je premlčané, nakoľko návrh na výkon záložného práva bol podaný pred 24.11.2016, sa odvolací súd nestotožnil. Odvolací súd poukazuje na to, že pod uplatnením práva na účely ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka možno rozumieť taký úkon oprávneného, ktorý smeruje k tomu, aby o jeho práve bolo rozhodnuté. Uplatnením práva sa podľa tohto ustanovenia rozumie uplatnenie práva na súde v civilnom, trestnom konaní, prípadne v priestupkovom alebo v obdobnom konaní. Základnou podmienkou, aby došlo k spočívaniu premlčacej lehoty je, aby veriteľ dotknuté právo uplatnil buď na súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu, ktorým môže byť napr. i rozhodcovský súd, priestupkový orgán v rámci priestupkového konania. Po odpadnutí prekážky, ktorá spôsobila spočívanie premlčania, môže plynúť premlčacia doba ďalej v čase, ktorý ostáva do jej skončenia, pričom sa započítava čas, ktorý uplynul od začiatku jej plynutia až do vyskytnutia sa prekážky. Na rozdiel od súdu prvej inštancie má odvolací súd za to, že uplatnením práva nie je výzva na umožnenie ohodnotenia dražby. Ani argumentácia žalovaných, že výkon záložného práva bol započatý prípisom zo dňa 31.10.2016 a doručený žalobcom a orgánom správy katastra dňa 7.11.2016, čo podľa žalovaného znamená, že premlčacia doba dosiaľ neuplynula a spočíva, nie je náležitá, keďže príslušná správa katastra nie je orgán, u ktorého by sa malo uplatniť právo v zmysle vyššie uvedeného. Odvolací súd konštatuje, že v danej veci nedošlo k prerušeniu plynutia premlčacej doby záložného práva uplatnením výkonu záložného práva žalovaným, ako to nesprávne konštatoval súd prvej inštancie, ani doručením oznámenia o začatí výkonu záložného práva príslušnej správe katastra tak, ako sa to snaží navodiť žalovaný. Odvolací súd dopĺňa, že výkon záložného práva dražobnou spoločnosťou nespadá pod ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka. (Ani) dražobná spoločnosť nie je orgánom, u ktorého by sa malo uplatniť právo a samotná dražba nie je uplatnením práva podľa uvedeného ustanovenia.

63. Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietka premlčania záložného práva vznesená žalobcami bola dôvodná, pričom dlžníkom účinne vznesená námietka premlčania bráni súdnej vymáhateľnosti premlčaného práva. Vznesením námietky premlčania a dovolaním sa premlčania záložného práva zo strany žalobcov, stráca žalovaný ako záložný veriteľ možnosť domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané (pozri náleží Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 250/2011 z 8.12.2011). Záložné právo po vznesení námietky premlčania (dovolaní sa premlčania) zostáva v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nerealizovateľné. Preto je možné úspešne sa domáhať určenia, že záložné právo k zálohu neexistuje a na základe takéhoto rozhodnutia súdu je potom možné dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností, a to aj proti vôli záložného veriteľa. Záložné právo v podobe naturálnej obligácie, ktoré je nevykonateľné z dôvodu vznesenia námietky premlčania a dovolania sa premlčania, teda nemá zmysel a nemôže slúžiť potrebám praktického života, preto je dôvodné určiť, že záložné právo nie je, keďže je nevykonateľné. Nepochybne ide o prípustnú obranu záložcu pred zrealizovaním premlčaného záložného práva, keďže záložné právo v takom prípade už nemôže byť spôsobilým predmetom na uspokojenie zabezpečenie pohľadávky. Rovnaký záver bol vyslovený aj v rozhodnutiach iných krajských súdov, napr. Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/94/2017 z 30.11.2018, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/127/2019 z 12.2.2020, sp. zn. 2CoCsp/52/2020 z 16.6.2021, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/115/2017 z 28.2.2018, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9CoCsp/39/2020 z 30.6.2021, sp. zn. 26Co/68/2021 z 6.7.2022, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/80/2019 z 20.2.2020, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/164/2013 z 24.2.2014, sp. zn. 7Co/171/2018 z 25.9.2019. Preto súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, ktorá nesprávnosť v právnom posúdení veci súdom prvej inštancie viedla k nutnosti zmeny napadnutého rozsudku vo veci samej o zamietnutí žaloby.

64. Odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku je naplnený vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci strane realizáciu jej práv, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé, pričom konkrétne pochybenie súdu musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

65. Vo vzťahu k námietke premlčania vznesenej žalobcami žalovaný namietal postup súdu prvej inštancie v rozpore so zásadou rovnosti strán sporu, keď podľa žalovaného tento prostriedok procesnej obrany vzniesli žalobcovia neskoro v rozpore so zákonnou koncentráciou konania. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalovaný si uplatnil nárok na zaplatenie sumy 14.499,28 eur s príslušenstvom titulom

nezaplateného zostatku úveru vzájomnou žalobou zo dňa 6.2.2016, ku ktorej vzájomnej žalobe sa žalobcovia vyjadrili podaním zo dňa 26.2.2019. Následne sa vyjadril žalovaný podaním zo dňa 20.3.2019 a žalobcovia podaním zo dňa 29.3.2019. Už v samotnej žalobe zo dňa 1.3.2017 vzniesli žalobcovia námietku premlčania nároku žalovaného, pričom z obsahu žaloby je jasne identifikovateľné, že majú na mysli nároky žalovaného zo Zmluvy o úvere č. 017 3003 05 SU a zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. ZZ1 k ÚZ 017300305SU. Námietku premlčania vzniesli žalobcovia opäť prostredníctvom svojho splnomocnenca ústne do zápisnice o pojednávaní dňa 24.9.2020.

66. Podľa § 153 Civilného sporového poriadku strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (ods. 1). Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (ods. 2).

67. Podľa § 154 Civilného sporového poriadku prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

68. „Keďže sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy, spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, bude prihliadať (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 530/2018 z 15.11.2018).“

69. Odvolací súd považuje námietku žalovaného o porušení zásady koncentrácie konania a rovnosti strán za neopodstatnenú, v konkrétnostiach prejednávanej veci nedošlo k nerešpektovaniu citovaných zákonných ustanovení o koncentracii. Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že žalobcovia od podania žaloby namietli premlčanie práv zo zmluvy o úvere a zo zmluvy o zriadení záložného práva (bod. 2 žaloby zo dňa 1.3.2017), ktorú námietku premlčania bližšie rozvinuli na pojednávaní konanom dňa 24.9.2020. Žalovaný mal nielenže možnosť reagovať na žalobcami vznesenú námietku premlčania na pojednávaní konanom dňa 24.9.2020, ale aj túto možnosť (dokonca opakovane) využil; minimálne na pojednávaní konanom v dňoch 24.9.2020, 22.11.2021. Žalobcovia sa dovolali premlčania práva do vyhlásenia uznesenia, ktorým súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené na pojednávaní konanom dňa 22.11.2021. Žalobcovia tak uplatnili tento prostriedok procesného útoku (vo vzťahu k žalobe) a procesnej obrany (vo vzťahu k vzájomnej žalobe) v súlade so zákonnou koncentraciou konania. Odvolací súd považuje uvedenú odvolaciu námietku žalovaného za bezpredmetnú i vzhľadom na spotrebiteľský charakter sporu, pretože i v prípade pasivity žalobcov v tomto smere je povinnosťou súdu v súlade s ustanovením § 54a Občianskeho zákonníka prihliadať na premlčanie z úradnej povinnosti aj bez návrhu, t. j. ex offo, teda vznesenie námietky premlčania žalobcami nebolo v tomto spotrebiteľskom spore potrebné. Odvolací súd v takomto postupe súdu prvej inštancie nevidel žalovaným namietané odňatie možnosti konať pred súdom.

70. Napokon neobstojí ani argument žalobcov o nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie. Rozsudok súdu prvej inštancie je podľa odvolacieho súdu preskúmateľný, pretože obsahuje dôvody, resp. argumentáciu, pre ktoré súd prvej inštancie dospel k svojim záverom o neopodstatnenosti žaloby i vzájomnej žaloby, obsahuje ustanovenia právnych prepisov, ktoré aplikoval na zistený skutkový stav veci. Súd prvej inštancie venoval primeranú pozornosť zisťovaniu rozhodujúcich skutkových okolností, svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Odôvodnenie rozhodnutia, ktoré stručne, jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie spĺňa náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, je teda preskúmateľné, hoci odvolací súd dospel k záveru o čiastočnom nesprávnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvej inštancie.

71. Za inú vadu konania v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku sa považuje procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. nesprávne realizovanie manuálnej povinnosti súdu, vykonanie nezákonne získaného dôkazu, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím), pričom jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia.

72. Inú vadu konania žalobcovia videli v tom, že rozhodnutie súdu prvej inštancie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie. Vzhľadom na teoretické úvahy uvedené v predchádzajúcom odseku, nejde o žalobcami tvrdenú tzv. inú vadu konania, pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku, keďže žalobcovia si zamieňajú tento odvolací dôvod s porušením práva na spravodlivý proces spočívajúci v nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Žalobcami uvádzaný odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku nebol naplnený a odvolací súd tak nevzhladol v konaní vady, ktoré má na mysli toto ustanovenie.

73. Ďalšie odvolacie argumenty žalobcov a žalovaného odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú odvolaciu argumentáciu, nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

74. Vedený všetkými už opísanými úvahami preto odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie preskúmaným rozsudkom nerozhodol správne, ak ním žalobu o určenie, že záložné právo nie je, zamietol a preto podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku 1. vo veci samej zmenil spôsobom uvedeným vo výroku I. tohto rozsudku (plným vyhovením žalobe o určenie, že na nehnuteľnostiach nie je záložné právo žalovaného). Odvolací súd tiež rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 3. vo veci samej o zamietnutí vzájomnej žaloby podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku potvrdil z dôvodu vecnej správnosti.

75. Žalovaný odvolaním napadol aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 5. o vyrubení súdneho poplatku vo výške 799,50 eur zo vzájomnej žaloby z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. a), c), f), h) Civilného sporového poriadku, pričom namietal, že o vyrubení súdneho poplatku zo žaloby nemôže rozhodnúť sudca a súd prvej inštancie určil jeho výšku nesprávne. Odvolaním žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o vyrubení súdneho poplatku zo žaloby je napadnuté rozhodnutie, ktoré je síce súčasťou rozsudku, má však charakter uznesenia (viď napr. rozhodnutia sp. zn. 3Cdo 235/2008, sp. zn. 3Cdo 464/2015) a tento charakter nestráca, i keď s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 234 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

76. Podľa § 355 ods. 2 Civilného sporového poriadku proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

77. Taxatívny výpočet uznesení súdu prvej inštancie, proti ktorým je odvolanie prípustné, je obsiahnutý v ustanovení § 357 Civilného sporového poriadku.

78. Podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

79. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o vyrubení súdneho poplatku zo vzájomnej žaloby, odvolací súd poukazuje na to, že odvolanie proti uzneseniu Civilný sporový poriadok pripúšťa len v tých prípadoch, ktoré sú taxatívne uvedené v ustanovení § 357. Z obsahu ustanovenia § 357 Civilného sporového poriadku však nevyplýva, že by uznesenie o vyrubení súdneho poplatku zo vzájomnej žaloby patrilo medzi taxatívne uvedené uznesenia, voči ktorým je prípustné odvolanie. Predmetné uznesenie, aj keď bolo vydané sudcom, nespadá do kategórie uznesení, proti ktorým je možné účinne podať odvolanie, z čoho možno vyvodíť jediný záver, že proti nemu nie je odvolanie objektívne prípustné.

80. Ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému prípustné nie je, odvolací súd takéto odvolanie odmietne. Neprípustnosť odvolania tak znamená, že zákon výslovne vylučuje možnosť rozhodnutie súdu

prvej inštancie napadnúť riadnym opravným prostriedkom. Preto výpočet prípadov, v ktorých je prípustné podať odvolanie proti uzneseniu treba považovať za taxatívny a možno ho rozšíriť len zákonom.

81. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že súd prvej inštancie nesprávne poučil strany sporu o možnosti podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku proti jeho všetkým výrokom. Nesprávne poučenie nezakladá procesnú legitimitáciu uplatnenia odvolania, keďže jeho prípustnosť je ex lege vylúčená. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 362 ods. 3 poskytuje stranám sporu ochranu iba v prípade nesprávneho poučenia o neprípustnosti odvolania, ktorá spočíva v tom, že odvolateľ je oprávnený podať odvolanie (opravný prostriedok) v zákonom predĺženej trojmesačnej lehote plynúcej od doručenia odvolaním napadnutého rozhodnutia.

82. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku 5. o vyrubení súdneho poplatku odmietol podľa ustanovenia § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku bez toho, aby sa zaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

83. Predmetom prieskumu zostal napokon rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 6. o náhrade trov konania, ktorým súd prvej inštancie žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal. Vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania žalobcovia v odvolaní neuviedli žiadne zdôvodnenie, žalovaný odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie i vo výroku o náhrade trov konania odôvodnil podmienenosťou tohto výroku k výrokom vo veci samej.

84. Podľa § 255 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (ods. 1). Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (ods. 2).

85. Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

86. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci (zásada úspechu za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konanie, ktorá je premietnutá v ustanovení § 255 Civilného sporového poriadku ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada zodpovednosti za výsledok sporu sa uplatní tak, že neúspešná strana je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Zásada úspechu vo veci je doplnená zásadou zodpovednosti za zavinenie, ktorá je vyjadrená ustanovením § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v tomto ustanovení znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania.

87. Pri rozhodovaní o nárokoch so samostatným skutkovým základom treba úspech a neúspech strany posudzovať vždy osobitne, podľa toho, v ktorom samostatne uplatniteľnom nároku by mohla byť tá ktorá strana úspešná a v ktorom zase nie. Trovy konania preto treba oddeliť a osobitne o nich rozhodnúť vo vzťahu ku každému nároku zvlášť. Nemôže teda úspech žalobcu v spore týkajúceho sa iba niektorého nároku založiť nárok na náhradu trov konania vo všetkých spoločne prejednávaných nárokoch a naopak. Treba zdôrazniť, že súd nemôže nikdy kompenzovať obe vzájomné pohľadávky na týchto trovách svojím rozhodnutím. Môžu tak urobiť strany na základe dohody alebo jednostranného úkonu podľa hmotnoprávnych predpisov. Obdobný právny názor už bol vyslovený Najvyšším súdom vo veci 3Cz/13/1969 z 24.6.1969, zverejnenom pod R-28/1970.

88. „V prípade, ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takom prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), ďalej zvážiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu (§ 142 ods. 3 O.s.p.), a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí.

Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo 11/2011 z 11.10.2012).“

89. Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania nepostupoval správne. V prípade, že v spore uplatní žalovaný svoje právo vzájomnou žalobou, ide v podstate o situáciu dvoch samostatných sporov medzi totožnými stranami v jednom konaní, pričom v každom z nich majú opačné procesné postavenie; preto ku každému samostatnému výroku rozhodnutia súdu vo veci samej patrí samostatný výrok o náhrade trov konania, pričom rozdielna hodnota predmetu konania v jednotlivých sporoch nemá na rozhodnutie o náhrade trov konania v každom z nich žiadny vplyv (vzhľadom na relatívnu samostatnosť jednotlivých sporov nejde o skúmanie pomeru úspechu a neúspechu strán v spore, ale o skúmanie úspechu strán v každom spore osobitne vzhľadom na predmet konania a výsledok sporu v každom z nich). Preto pokiaľ súd prvej inštancie v prejednávanej spore rozhodol jedným výrokom o náhrade trov konania celkom nepostupoval správne.

90. Ďalšie pochybenie súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania nastalo v tom, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval len ustanovenie § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku vychádzajúce zo zásady úspechu vo veci, hoci konanie o žalobe i vzájomnej žalobe bolo v časti zastavené (výroky 2. a 4. rozsudku súdu prvej inštancie) a v takomto prípade sa na daný prípad vzťahuje aj ustanovenie § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku vychádzajúce zo zásady zodpovednosti za zavinenie. Hoci súd rozhodol meritórne len o časti uplatneného nároku (zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu o vyhovení žalobe a potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu o zamietnutí vzájomnej žaloby), rozhodoval súd prvej inštancie o náhrade trov konania len podľa zásady úspechu za výsledok sporu (§ 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku) o všetkých nárokoch spoločne, ktorú zásadu za výsledok sporu nedoplnil zásadou zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a tento svoj postup pri rozhodovaní o náhrade trov konania ani žiadnym spôsobom v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlil. Z preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je vôbec zrejmé, akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, súd prvej inštancie totiž zvolený spôsob rozhodnutia o náhrade trov konania ničím neodôvodnil, keďže len strohé konštatovanie o čiastočnom úspechu, je rozhodne nepostačujúcim. Preto sa odvolací súd nemohol stotožniť s postupom súdu prvej inštancie pri rozhodnutí o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia a na to nadväzujúcej absencie riadneho a presvedčivého rozhodnutia tak bolo odvolaciu súdu znemožnené preskúmanie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku 6. o náhrade trov konania a je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

91. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku 6. o náhrade trov konania a vec mu v zrušenom rozsahu v zmysle ustanovenia § 391 ods. 1 Civilného sporového poriadku vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie o náhrade trov konania, keďže nedostatok spočívajúci v nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku), bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania strán a rozhodnutie o náhrade trov konania riadne, presvedčivo odôvodniť. Súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania vo vzťahu k žalobe a vo vzťahu k vzájomnej žalobe samostatne, vezme pri tom na zreteľ obe zásady uplatňujúce sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania, teda zásadu úspechu vo veci doplnenú zásadou zodpovednosti za zavinenie.

92. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).